

JBC

PROGRAMA
08

13 I 14 NOVEMBRE / 2021
SALA 1 PAU CASALS

PEER GYNT

MARIE-ANGE NGUCI I TABITA BERGLUND
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

EDVARD GRIEG

(Bergen, Noruega 1843 – 1907)

SUITE LÍRICA, OP. 54

(1891) – 15

El jove pastor
Marxa noruega
Nocturn
Marxa dels nans

CONCERT PER A PIANO I ORQUESTRA EN LA M, OP. 16

(1868) – 30

Allegro molto moderato
Adagio
Allegro moderato molto e marcato

Marie Ange Nguci, piano

PAUSA 20'

PEER GYNT

Preludi

(1875) 1a audició 6

Suite n. 2, op. 55

16

El segrest de la núvia. El plany dIngrid

Dansa àrab

El retorn de Peer Gynt

La cançó de Solveig

Suite n. 1, op. 46

13

Al matí

La mort dÅase

La dansa dAnitra

A la cova del rei de la muntanya

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

TABITA BERGLUND, DIRECCIÓ

MARIE-ANGE NGUCI, PIANO

PRIMERS VIOLINS Gergana Gergova*, concertino invitada / Jaha Lee, concertino associada / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Paula Banciu* / Arina Oroño* / Yulia Tsuranova* / Elitsa Yancheva*
SEGONS VIOLINS Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / Maria José Balaguer / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Robert Tomàs / Diedrie Mano* / Oleksandr Sora* / Marina Surnacheva* **VIOLES** Benjamin Beck*, solista invitat / Franck Heudiard / Sophie Lasnet / Michel Millet / Jennifer Stahl / Andreas Süssmayr / Irene Argüello* / Javier López* / Johan Rondón* **VIOLONCELS** Anthony Rymer*, solista invitat / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Jordi Claret / Jonathan Cottle* / Carmen Enjamio* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Matthew Nelson / Josep Mensa / Albert Prat **FLAUTES** Franciscó López, solista / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí **OBOÈS** Dolores Chiralt, assistent / José Juan Pardo **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro **FAGOTS** Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Emilio José Climent* / Juan Conrado García, assistent **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Gaspar Montesinos, assistent / Juan Luis Bori*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Marc Pino **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignacio Bori* / Joan Lombarte* / Miquel Angel Martínez* / Manuel Roda* **ARPA** Magdalena Barrera, solista

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

*Col·laborador

COMENTARI

per Eva Sandoval

Identitat

El prestigiós professor del Conservatori de Leipzig Salomon Jadassohn, en la seva última conversa amb Edvard Grieg (1843-1907), posava en dubte el tret més característic de l'autor noruec: la qualitat nòrdica del seu llenguatge que li ha generat una enorme popularitat a tot el món. “Estimes tant la teva terra que aquest amor es desborda a les teves obres [...] La música és un art massa elevat per poder-la tancar a les estretes fronteres de la teva pàtria noruega. Tu ets el teu propi presoner, Edvard”, va qüestionar Jadassohn el 1901. Va ser el seu compatriota, el virtuós violinista Ole Bull, qui va despertar en l'autor la necessitat de crear una autèntica atmosfera noruega a les seves partitures. En una carta al seu biògraf Henry Theophilus Finck, Grieg va escriure: “La característica essencial de les cançons populars noruegues, en comparació amb les alemanyes, és una profunda malenconia que de sobte es pot convertir en un humor desinhibit i salvatge. Foscor misteriosa i bogeria desenfrenada: aquests són els dos pols de la tonada folklòrica noruega”. Gràcies a Bull, el compositor va aprendre a apreciar la bellesa del patrimoni tradicional del seu país: “Em vaig adonar que el murmurí de la naturalesa i l'aroma dels boscos d'avet roig noruecs s'havien de sentir a totes les sales de concerts del món”. I ho va aconseguir.

Entre el 1889 i el 1891, Grieg va concebre, amb aquesta inspiració identitària, les sis pàgines que componen el cinquè i més aconseguit dels seus deu llibres de *Peces líriques* per a piano. El 1894, el director d'orquestra Anton Seidl en va orquestrar quatre. Però el 1905, set anys després de la mort de Seidl, Grieg va revisar l'arranjament de l'hongarès, va versionar ell mateix una altra de les *Peces líriques* del cinquè llibre, “El jove pastor”, i va eliminar el “Repic de campana” de Seidl. Així va néixer la *Suite lírica*, op. 54. La naturalesa poètica i extremadament expressiva del conjunt l'apreciem a la primera peça, “El jove pastor”, per a cordes i arpa. La melodia està acompanyada per harmonies fantasioses i dolentes que condueixen el discurs cap a un clímax dramàtic. La “Marxa noruega” es basa en el “gangar”, una mena de “dansa caminada” pesant l'essència de la qual es capta en aquest “Allegretto marcato” en 6/8. A “Nocturn” s'instaura una atmosfera entre eròtica i mística el lirisme de la qual apareix trufat per imitacions de cants d'aus a la secció de vent fusta. La burlesca “Marxa dels nans” rubrica la *suite* amb un final brillant: l'agressiu trot del *tutti* dona pas a un malenconiós passatge central que podria simbolitzar l'anhel d'una princesa captiva pels trols, una imatge habitual de la narrativa popular noruega.

Grieg va tenir l'oportunitat d'escoltar com Clara Schumann interpretava en viu el Concert en la m, op. 54 del seu marit Robert en una vetllada que recordaria com una experiència molt emocionant. Quan va escriure el seu Concert per a piano en la m, op. 16 el 1868, amb 25 anys, la partitura de Schumann va deixar la seva empremta en la de Grieg, escrita en la mateixa tonalitat. Totes dues comencen amb un atac agressiu de l'orquestra seguit d'un gest cadencial i vertiginós del piano que donarà lloc a l'exposició del tema principal amb la dolçor dels instruments de vent fusta. En el cas de Grieg, aquesta enlluernadora obertura pianística que segueix el redoblament de timbal es construeix a partir del que s'ha denominat *segell melòdic* del compositor: una seqüència de tres notes que descendeixen de la tònica a la dominant passant per la sensible (La – Sol# – Mi), un gir molt present en la música tradicional noruega. A l'inici del breu “Adagi”, Grieg incideix en la qualitat melòdica de violoncels i vents fusta fins que el piano desenvolupa una melodia ornamentada i somniadora en primer pla. Amb un caràcter animat i ballable irromp l’“Allegro moderato e marcato” final, que recrea clarament els ritmes i les sonoritats d'una dansa popular.

El protagonista de la peça en vers, *Peer Gynt* (1867), de Henrik Ibsen, és l'exemple paradigmàtic d'antiheroi: un camperol adolescent egocèntric i insolent que s'entossudeix a perseguir els seus desitjos. Per a l'estrena de l'adaptació teatral de l'obra el 1876, Grieg va crear una fenomenal

música incidental que il·lustrava les peripècies i els viatges de Peer. Anys més tard publicaria dues *suites* d'aquesta partitura. El radiant Preludi a l'Acte 1, op. 23, de perfil clarament folklòric, ens situa en una escena nupcial campestre. La núvia, Íngrid, és la filla d'un ric granger amb qui Peer fuig a les muntanyes. La Suite n. 1, op. 46 (1888) s'obre amb "Al matí", amb un diàleg inicial inspirat entre flauta i oboè que retrata l'albada al desert del nord de l'Àfrica. "M'imagino que el sol travessa els núvols en el primer *forte*", va escriure Grieg. "La mort d'Åase" és una elegia amarga i desoladora de les cordes dedicada a la mare del protagonista. La filla d'un xec que allotja Peer en el seu seguici pensant que és un profeta l'embadaleix amb "La dansa d'Anitra". La delicadesa d'aquesta secció s'accentua amb els *pizzicatti* de les cordes i la presència constant del triangle. "A la cova del rei de la muntanya" reflecteix l'intent de Peer d'escapar-se d'un rei i els seus trols. El famosíssim tema en corxeres que es repeteix sense parar serveix a Grieg per crear una persecució convincent en un exercici sublim d'economia de mitjans, orquestració i dinàmica. La Suite n. 2, op. 55 (1892) s'obre amb un crit furiós i desesperat del *tutti*, seguit per un lament ombrívol que dona forma a "El segrest de la núvia", que no és cap altra que Íngrid abandonada per Peer. A la "Dansa àrab", vigorosa i colorista, brillen els instruments de percussió i de vent. "El retorn de Peer Gynt" descriu el tempestuós viatge amb vaixell de tornada de l'antiheroi a Noruega. Tanca la segona *suite* "La cançó de Solveig", una melodia bellíssima que canten els violins primers sobre un llit d'arpa i cordes.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

